

ним зобов'язанням приведення актів у відповідність із законодавством, а разі потреби – звертатись до Президента України, наділеного правом на конституційне подання, та органів прокуратури [2, с. 96-97].

Однак, якщо право Мін'юсту звертатись до Президента України та Конституційного Суду України не викликає зауважень, то право Мін'юсту зобов'язувати Уряд коригувати зміст прийнятих ним постанов є досить спірним з огляду на ієрархію побудови системи органів виконавчої влади.

В окремих державах постанови уряду потребують схвалення парламентом. Так, наприклад, у Німеччині окремі постанови, якщо інше не передбачено законом, вимагають схвалення Бундесрату. Зокрема, це постанови щодо принципів і тарифів за користування поштовою та електронним зв'язком, будівництва та експлуатації залізниць тощо [5, с. 38].

Характеризуючи перспективи правового регулювання процедури прийняття актів Уряду, слід відмітити також, що на сьогодні існує потреба у Державній програмі розвитку законодавства України, яка б консолідувала зусилля і бачення всіх причетних до законотворчості суб'єктів, була науково обґрунтованою. Вона мала б, безперечно, бути затвердженою Верховною Радою України [1, с. 140].

Значна кількість дослідників одностайна у думці про необхідність прийняти Закон України "Про нормативно-правові акти", який дозволить встановити єдині принципи законодавчої діяльності Верховної ради України і нормотворчості Президента України, органів виконавчої влади та чітку ієрархію нормативних актів за юридичною силою і сферу нормотворчої компетенції різних суб'єктів нормотворчої діяльності в Україні [3].

З метою унеможливлення колізій нормативно-правових актів та унормування системи сучасних дже-

рел конституційного права України слід також підтримати пропозицію про те, що вбачається доцільним розробити і прийняти систему законодавчих і підзаконних правових актів, які б урегулювали суспільні відносини у сфері конституційної правотворчої та правозастосовної діяльності (закони України "Про нормативно-правові акти", "Про закони і законотворчу діяльність в Україні" та інші вже неодноразово розроблялись, вносились до парламенту, але так і не були прийняті), а також попередити конституційні конфлікти між учасниками сучасного конституційного процесу. У перспективі система відповідних нормативно-правових актів могла б трансформуватись у єдиний кодифікований акт – Кодекс правотворення та правотворчих процедур [7, с. 311].

1. Горбунова Л. М. Принцип законності у нормотворчій діяльності органів виконавчої влади : [монографія] / Горбунова Л. М. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 149. 2. Железняк Н. Нормотворча діяльність як форма реалізації державної правової політики / Н. Железняк // Право України. – 2004. – № 7. – С. 95. 3. Крупчан О. Д. Організація виконавчої влади : [Моногр.] / О. Д. Крупчан. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – С. 282–283; Цветков В. В. Суспільна трансформація і державне управління в Україні: політико-правові детермінанти : [Монографія] / В. В. Цветков, Кресіна І. О., Коваленко А. А. – К.: Концерн "Видавничий Дім "Ін Юре", 2003. – С. 407; Горбунова Л. М. Принцип законності у нормотворчій діяльності органів виконавчої влади : [монографія] / Горбунова Л. М. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 135. 4. Пронкин С. В. Государственное управление зарубежных стран : [Учебное пособие] / С. В. Пронкин, О. Е. Петрунина. – М.: Аспект Пресс, 2001. – С. 332–333. 5. Стосунки між законодавчою та виконавчою гілками влади у парламентських республіках. Дослідження здійснене Лабораторією законодавчих ініціатив на замовлення Програми сприяння Парламенту України // Створення коаліційних урядів. Права опозиції. Форми парламентського контролю. – К., 2006. – С. 38. 6. Томкіна О. Принцип гласності процедури прийняття правових актів Кабінету Міністрів України / О. Томкіна // Право України. – 2004. – № 9. – С. 29. 7. Цоклан В. І. Система сучасних джерел конституційного права України : [монографія] / В. І. Цоклан, В. Л. Федоренко / За ред. В. Л. Федоренка. – К.: Піра-К, 2009. – С. 311.

Надійшла до редколегії 11.04.11

УДК 346:347.736.738

В. Радзивілюк, доц., В. Назарова

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИДОВОЇ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ БОРЖНИКІВ – СУБ'ЄКТІВ ВІДНОСИН ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВУ (НЕСПРОМОЖНОСТІ)

Дана стаття присвячена проблемам вдосконалення існуючій законодавчій диференціації боржників як сторін відносин запобігання банкрутству (неспроможності).

Ключові слова: боржники, диференціація боржників, види боржників, відносини запобігання банкрутству (неспроможності).

Данная статья посвящена проблемам совершенствования существующей законодательной дифференциации должников как сторон отношений предупреждения банкротства (несостоятельности).

Ключевые слова: должники, дифференциация должников, виды должников, отношения предупреждения банкротства (несостоятельности).

This article is devoted to the problems of improve of existing legislative differentiation debtors as persons of relationships of prejudice of bankruptcy (insolvency).

Keywords: debtors, differentiation debtors, debtors form, relationships of prejudice of bankruptcy (insolvency).

В кожній країні законодавець по-різному визначає коло боржників, до яких можуть бути застосовані процедури запобігання банкрутству (неспроможності) причому у межах цього кола неоднаково визначаються окремі категорії боржників, щодо яких відповідним законодавством про банкрутство (неспроможність) передбачені особливості застосування до них названих процедур, та суб'єкти, на яких не поширюються норми законодавства про банкрутство (неспроможність), а отже, і норми, що регламентують вказані процедури.

Поряд із цим існує і загальна тенденція, притаманна законодавству про банкрутство (неспроможність) – це розширення кола суб'єктів зазначених процедур. Зокрема, аналіз положень Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкру-

том": від 14.05.92 р. (далі – Закон України 1992 року) [1] дозволяє зробити висновок, що до боржників можуть відноситись: особи, що є суб'єктами підприємницької діяльності зі статусом юридичної особи та окремо визначені особи, які не мають статусу суб'єкта підприємницької діяльності, до яких у разі порушення провадження у справі про банкрутство можуть бути застосовані процедури запобігання банкрутству (неспроможності), що здійснюються за загальними правилами та окремі категорії суб'єктів підприємницької діяльності щодо яких можуть бути застосовані особливі або спеціальні процедури запобігання банкрутства (неспроможності).

Закон України 1992 року та ГК України [2] до боржників, щодо яких можуть бути застосовані процедури запобігання банкрутству (неспроможності), відносить

громадян України та громадян інших держав, не обмежених законом у правоздатності або дієздатності, які зареєстровані як суб'єкти підприємницької діяльності України, суб'єктів підприємницької діяльності, що мають ознаки юридичної особи.

У порівнянні із першою редакцією закону України "Про банкрутство" [3] коло суб'єктів процедур запобігання банкрутству (неспроможності) було поповнено за рахунок фізичних осіб – підприємців, відновлення фінансового стану яких відбувається на основі плану погашення боргів, за особливими правилами, передбаченими названим законом.

Крім того, законодавець у ст.5 Закону України 1992 року окремо визначає коло боржників, на яких також поширюються норми цього Закону, а отже, може бути застосовані процедури та заходи запобігання банкрутству (неспроможності). До них відносяться:

- юридичні особи, які діють у формі споживчого товариства. Основною метою створення та функціонування споживчого товариства є не отримання прибутку, так як таке товариство відноситься до некомерційних організацій, а забезпечення економічних та соціальних інтересів своїх членів;
- благодійний чи інший фонд. До однієї з характерних особливостей правового статусу цих суб'єктів відноситься те, що на майно даних суб'єктів їх засновники (учасники) не зберігають ніяких майнових прав;

- підприємства, що є об'єктами права державної власності, які не підлягають приватизації, в частині санації після виключення у встановленому порядку з переліку таких об'єктів. Переліки таких об'єктів містяться у додатках № 1 та № 2 до Закону "Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації" від 07.07.1999 року [4].

Серед науковців відсутня єдина точка зору щодо необхідності віднесення до кола боржників певних осіб, що не мають статусу суб'єктів підприємницької діяльності. В.В. Джунь обґрунтовує недоцільність включення осіб, що не мають статусу суб'єктів підприємницької діяльності до кола боржників, в розумінні їх такими законодавством про банкрутство (неспроможність), тим, що "суб'єкти некомерційного господарювання не стають, як правило, реципієнтами товарного або фінансового кредитування у великих обсягах та зі значним колом кредиторів" [5, с. 246]. Р. Г. Афанасьєв не вважає вірним розповсюдження положень законодавства про банкрутство (неспроможність), зокрема, на благодійні фонди зважаючи на те, що включення їх до кола боржників є дискримінацію по відношенню до такої організаційно правової форми благодійних організацій [6, с.31].

Інші ж науковці притримуються прямо протилежної точки зору, такі, зокрема М.І. Тітов [7, с.30-31], Б.М. Поляков [8, с.139-141] та інші.

На нашу думку, віднесення не тільки споживчих товариств та благодійних чи інших фондів, але й інших суб'єктів некомерційної діяльності (за виключенням установ) до кола боржників є бажаним з огляду на те, що при здійсненні їх основної діяльності можливо також здійснення допоміжної – підприємницької діяльності, що призначена для досягнення господарських цілей для якої такі суб'єкти були створені, та котра сприяє їх досягненню (ст. 86 ЦКУ [9]), причому ці обидва види діяльності можуть бути тісно переплетені [10, с. 88].

Приписами ч. 1 ст.52 ГКУ встановлена одна з основних ознак не підприємницької діяльності – відсутність мети одержання прибутку. З цього приводу не можна не погодитись з думкою В.А. Рахмиловича, яку він висловив стосовно аналогічних положень у російському цивільному законодавстві: "коли одержання прибутку є основною ціллю організації, а коли – побічною, у реаль-

ному житті визначити буває вельми трудно; одна мета може спеціально приховувати іншу, тому дана ознака залишається мало придатною для розмежування комерційних організацій від некомерційних. З іншого боку, неясно, що може означати "здійснювати підприємницьку діяльність остільки, оскільки це слугує досягненню цілей, завдяки яким організація створена, та відповідає цим цілям". Мова тут, по-видимому, повинна йти просто про обмеження свободи розпорядження отриманим прибутком та право використовувати його тільки у відповідності з статутними цілями некомерційної організації. Таким чином, ознакою, що відрізняє комерційні організації від некомерційних, за ЦК, практично залишається право перших розподіляти отриманий прибуток між своїми учасниками та відсутність такого права у других" [11, с.122].

Досить імовірною може бути ситуація коли такі некомерційні утворення стають обтяжені значною кількістю незадоволених вимог кредиторів і відповідно, мають значну кількість кредиторів. Отже, не зовсім зрозумілим є виключення інших некомерційних організацій, крім названих із кола боржників, особливо, якщо некомерційна організація здійснює у тому числі й підприємницьку діяльність.

Крім того, ще одним аргументом на користь даної думки може бути те, що у багатьох провідних країнах світу, наприклад, таких як Англія, Німеччина, США під дію законодавства про банкрутство (неспроможність) підпадають усі особи в незалежності від того чи мають вони статус суб'єкта комерційної (підприємницької) діяльності чи не мають такого статусу.

Перша редакція Закону України "Про банкрутство" 1992 року не враховувала особливостей застосування до окремих категорій боржників процедур банкрутства (неспроможності), та процедур запобігання банкрутству (неспроможності), зокрема. Проте, розвиток ринкових відносин у нашій країні неминуче викликає необхідність вдосконалення та деталізації норм права банкрутства (неспроможності). В даному випадку мова йде як про положення, що застосовуються до усіх боржників, так і про положення, що застосовуються до окремих категорій боржників, діяльність, яких має значний вплив на економічні інтереси не лише кредиторів, але й економіки країни в цілому.

Відсутність у першій редакції закону України 1992 року відповідних положень щодо особливостей застосування до окремих категорій боржників процедур банкрутства (неспроможності) на практиці привело до виникнення значних проблем, пов'язаних, наприклад, з неможливістю захистити інтереси значної кількості працівників боржника – містоутворюючої підприємства, або з неможливістю попередити банкрутство сільськогосподарського підприємства при тому, що у такого боржника існувала реальна можливість розрахуватись з усіма його кредиторами через кілька місяців, завдяки реалізації своєї продукції тощо.

Отже, принципово новим для законодавства нашої країни та вельми необхідним був диференційований підхід до різних категорій боржників при застосуванні до них процедур банкрутства (неспроможності) загалом, та процедур запобігання банкрутству (неспроможності), зокрема, передбачених Законом України 1992 року. Саме такий підхід існує в законодавстві про банкрутство (неспроможність) багатьох провідних країн світу.

Розділом VI Закону України 1992 року встановлена ціла низка суб'єктів, які користуються особливим статусом при застосуванні до них, зокрема, і процедур запобігання банкрутству (неспроможності).

До кола названих суб'єктів входять містоутворюючі підприємства, особливо небезпечні підприємства, сільськогосподарські підприємства, страховики, громадяни

– підприємці, фермерські господарства, професійні учасники ринку цінних паперів, емітенти чи управителі іпотечних сертифікатів, управителі фонду фінансування будівництва, управителі фонду операцій з нерухомістю.

В ч.2 ст.5 Закону України 1992 року також зазначається про спеціальне регулювання процедур банкрутства банків. У теперішній час процедури, що застосовуються до неплатоспроможних банків, врегульовані нормами закону України "Про банки і банківську діяльність" 2000 року [12].

При розгляді судами справ про визнання банків неплатоспроможними (банкрутами) законодавство про банкрутство (неспроможність) може застосовуватися в частині, що не суперечить нормам закону України "Про банки і банківську діяльність".

Положення Закону України 1992 року щодо провадження у справах про банкрутство (неспроможність) підприємств паливно-енергетичного комплексу, які беруть участь у процедурі погашення заборгованості на умовах, визначених Законом України "Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу", застосовуються з урахуванням особливостей, визначених названим законом [13].

В даному контексті, також слід звернути увагу, на те що ч.6 ст.5 Закону України 1992 року встановлені особливості щодо порушення справи про банкрутство стосовно гірничих підприємств – боржників, що створені у процесі приватизації та корпоратизації, у статутних фондах яких частка держави становить не менше 25 відсотків і продаж акцій яких розпочався. Справи про банкрутство таких підприємств можуть бути порушені не раніше ніж через один рік від початку виконання плану приватизації (розміщення акцій). Початок виконання плану приватизації визначений законом України "Про приватизацію майна державних підприємств" від 04.03.92 р. (п.3.2.1). Початком виконання плану приватизації згідно зі статтю 11 Закону України від 4 березня 1992 р. N 2163-XII "Про приватизацію державного майна" (у редакції Закону від 19 лютого 1997 р. N 89/97-ВР) [14]. слід вважати дату затвердження плану приватизації або плану розміщення акцій відкритих акціонерних товариств, створених у процесі приватизації та корпоратизації уповноваженими органами приватизації.

За висновком суддів господарських судів практика застосування законодавства про банкрутство (неспроможність) до названих боржників у статутних фондах яких частка держави становить не менше 25 відсотків викликає на практиці дуже багато проблем, що пов'язані: з неможливістю визначити наявність та частку акцій, що належать державі у статутному фонді боржника; з призначенням арбітражного керуючого; з погодженням плану санації; з реалізацією майна такого боржника тощо. Існування зазначених проблем дозволило запропонувати доповнити Розділ IV Закону України положеннями щодо особливостей застосування процедур банкрутства (неспроможності) до державних підприємств та підприємств, частка державної власності у статутному фонді яких становить не менше 25 відсотків [15, с.63-64], [16, с.65-66].

Особливості вищеперерахованих суб'єктів визначається поперед усього специфікою їх правового становища, що пов'язано з їх особливим місцем в економіці даної країни та впливом цілої низки інших факторів, наприклад, соціальних, що не дозволяє або робить не доцільним застосування до них багатьох загальних положень права банкрутства (неспроможності), регламентуючих правовий статус "звичайних" боржників, до яких у разі порушення провадження у справі про банкрутство можуть бути застосовані процедури запобігання бан-

крутству (неспроможності), що здійснюються за загальними правилами.

Створення ефективного механізму правового регулювання банкрутства (неспроможності), та процедур запобігання банкрутству (неспроможності), зокрема, окремих категорій боржників дозволить в залежності від конкретної економічної ситуації усунути загрозу визнання певного боржника банкрутом (наприклад, особливо небезпечного підприємства, сільськогосподарського підприємства, банківської установи тощо) або застосовувати та здійснювати відповідні процедури з урахуванням інтересів суб'єктів, які утягнуті у ці відносини поза їх волі, та потребують захисту, зокрема, працівників місто- утворюючого підприємства, страховальників, клієнтів професійного учасника ринку цінних паперів, осіб, які мають вклади у банках та інших.

Поряд з цим, слід звернути увагу на те, що положення законодавства про банкрутство (неспроможність) у тій частині, яка присвячена правовій регламентації особливостей банкрутства (неспроможності) окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності з усією очевидністю вимагають вдосконалення як у напрямку розширення суб'єктів – боржників, які підпадають під дію названих приписів, так і у напрямку корекції та доповнення окремих положень Розділу VI Закону України 1992 року.

Вважаємо за доцільне, до кола суб'єктів спеціальних або особливих процедур банкрутства (неспроможності), крім названих у Розділі VI Закону України 1992 року, також віднести малі підприємства, до яких слід застосовувати особливі процедури банкрутства (неспроможності), а саме спрощені процедури, з огляду на їх нескладність, швидкість застосування та невеликі затрати на проведення таких процедур. На користь такої пропозиції свідчить досвід застосування названих процедур до малих підприємств французького законодавства про банкрутство (неспроможність) [17, с.144 – 147].

З огляду на те, що вітчизняний законодавець визначає особливості банкрутства (неспроможності) лише фермерських господарств та сільськогосподарських підприємств, бажано б було поширити дію норм цього розділу на будь які сільськогосподарські організації, що здійснюють сільськогосподарську діяльність, незалежно від об'єму річного господарського обігу та виручки від реалізації сільськогосподарської продукції, товарів, робіт, послуг, особливості, яких обумовлені не тільки властиво характером їх діяльності, але й сезонним характером такої діяльності та її залежністю в значному ступені від природно – кліматичних умов.

Зважаючи на важливість розвитку та підтримки сільськогосподарства для нашої країни та на необхідність врахування законодавцем соціально-економічної значимості даних суб'єктів, особливо у теперішній час, коли відбувається встановлення та закріплення ринкових відносин, у контексті якого значна кількість суб'єктів, які здійснюють сільськогосподарську діяльність опинилися у кризовому фінансовому становищі розповсюдження на них положень законодавства про банкрутство (неспроможність) особливо з огляду на можливість застосування до таких суб'єктів процедур запобігання банкрутству (неспроможності) та недопущення їх ліквідації буде вельми важливим та своєчасним заходом.

Приймаючи до уваги досвід правового регулювання відносин банкрутства (неспроможності) у Російській Федерації пропонуємо до кола окремих категорій боржників ввести суб'єктів природної монополії. Враховуючи те, що встановлення спеціальних приписів щодо банкрутства (неспроможності) даної категорії суб'єктів обумовлюється їх особливим становищем серед інших учасників господарського обігу: суб'єкти природної монополії, діють у тих сферах товарного ринку, де відсутні конкурентні механізми, та в цьому сенсі названі суб'єкти

є незамінними. Суб'єкти природної монополії мають значну кількість споживачів, які від них залежать, так як не мають можливості без непомірних витрат отримати відповідні товари (роботи, послуги) у інших суб'єктів. Застосування до суб'єктів природної монополії загальних правил права банкрутства (неспроможності) може мати дуже негативні наслідки для вітчизняної економіки.

Запровадження особливих правил щодо банкрутства (неспроможності) повинно відбуватися таким чином, щоб зробити неможливим або звести до мінімуму визнання такого боржника банкрутом (неспроможним) та його ліквідацію.

Потребують вдосконалення та уточнення і вже існуючі законодавчі положення, якими регламентується особливості банкрутства (неспроможності) окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності.

Зокрема, із змісту ст.46 Закону України 1992 року випливає, що судова процедура санації як одна з процедур запобігання банкрутству (неспроможності) може бути застосована не тільки до юридичних осіб але й щодо громадянина – суб'єкта підприємницької діяльності, що є професійним учасником ринку цінних паперів. Застосування судової процедури санації до громадянина – суб'єкта підприємницької діяльності суперечить нормам ст.47 Закону України 1992 року, якими щодо усіх громадян – суб'єктів підприємницької діяльності, незалежно від виду такої діяльності замість судової процедури санації передбачена спеціальна процедура погашення боргів. На наш погляд, до громадян – підприємців, які є професійними учасниками ринку цінних паперів, повинна застосовуватися судова процедура погашення боргів з особливостями передбаченими ч.ч.8 – 10 ст.46 Закону України 1992 року.

З цього приводу, заслуговує на увагу думка В.В.Степанова, який зазначає, що основним завданням регулювання неплатоспроможності таких суб'єктів повинно бути оперативне втручання у їх справи, припинення усіх поточних операцій таких суб'єктів, перевірка їх угод та інше [18, с.43].

З огляду на вищевикладене, доцільно було б в законодавчому порядку закріпити наступні положення стосовно громадян-підприємців, які є професійними учасниками ринку цінних паперів:

1) "З дня введення господарським судом процедури санації боржника – юридичної особи або процедури погашення боргів громадянина – суб'єкта підприємницької діяльності, чи визнання професійного учасника ринку цінних паперів банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури цінні папери клієнтів підлягають поверненню клієнту, якщо інше не передбачено угодою керуючого

санацією або громадянина – професійного учасника ринку цінних паперів, або ліквідатора з клієнтом".

2) "При проведенні санації професійного учасника ринку цінних паперів – юридичної особи або процедури погашення боргів громадянина – суб'єкта підприємницької діяльності, що є професійним учасником ринку цінних паперів керуючий санацією (господарський суд) має право передати цінні папери, передані такому професійному учаснику ринку цінних паперів клієнтами, іншому суб'єкту підприємницької діяльності, який має відповідну ліцензію професійного учасника ринку цінних паперів".

1. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.92 р., № 2343-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 31. – Ст. 440. 2. Господарський кодекс України: Закон України від 16. 01. 03 р., № 436 – IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21 – 22. – Ст. 144. 3. Про банкрутство: Закон України від 14.05.92, №2343-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №31. – Ст.440. 4. Про перелік об'єктів права державної власності, що не підлягають приватизації: Закон України від 07.07.99., № 847 – XIV // Офіційний вісник України. –1999. – № 34. – Ст. 1768. 5. Джузь В.В. Інститут неспроможності: світовий досвід розвитку і особливості становлення в Україні: [монографія] / Вячеслав Васильович Джузь. – К.: Юридическая практика, 2006. – 384 с. 6. Афанасьев Р.Г. Проблемы правового регулирования банкротства за законодательством Украины: дис. ... кандидата юр. наук: 12. 00. 04/ Афанасьев Ростислав Георгиевич. – К., 2001. – 184 с. 7. Тітов М.І. Банкрутство: матеріально-правові та процесуальні аспекти: [монографія] / Микола Ілліч Тітов. – Харків: Фірма "Консум", 1997. – 192 с. 8. Поляков Б.М. Право несостоятельности (банкротства) в Украине: [монографія] / Борис Моисеевич Поляков. – К.: Концерн "Видавничий Дім "Ін Юре", 2003. – 440 с. 9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435 – 1// Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №40. – Ст.356. 10. Знаменський Г.Л., Піріжняк Г.А. Некомерційна господарська діяльність / Г.Л. Знаменський, Г.А. Піріжняк // Науково – практичний коментар Господарського кодексу України / [О.А. Беляневич, О.М. Вінник, В.С. Щербина та ін.]; за заг. ред. Г.Л. Знаменського. – [2-е вид.]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 87– 90. 11. Коментарій к Гражданскому кодексу Российской Федерации, части первой (постатейный) / [Авилов Г.Е., Брагинский М.И., Клейн Н.И., Рахмилович В.А. и др.]; под ред. О.Н. Садикова. – М.: КОНТРАКТ, ИНФРА-М, 1997. – 778 с. 12. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7.12.00, №2121-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5-6. – Ст.30.13. 13. Про заходи, спрямовані на забезпечення сталого функціонування підприємств паливно-енергетичного комплексу: Закон України від 23.06.05., № 2711 – IV // Офіційний вісник України. – 2005. – № 29. – Ст. 1696. 14. Про приватизацію державного майна: Закон України від 4. 03. 92, N 2163-XII (у редакції Закону від 19. 02. 97, N 89/97-ВР) // Голос України. – 1997. – 20. 03. 15. Рибіна С.А. Проблемні питання банкрутства державних підприємств та підприємств, частка державної власності у статутному фонді яких перевищує 25 відсотків / С.А. Рибіна // Санація та банкрутство. – 2010. – № 2. – С. 63-64. [с.65-66]. 16. Костенко Л.А. Особливості процедури банкрутства підприємств державного сектора економіки / Л.А. Костенко // Санація та банкрутство. – 2010. – № 2. – С. 65-66. 17. Жамен С., Лакур Л. Торгове право / С.Жамен, Л. Лакур; пер. с франц. Е.В.Азимовой. – М.: Международные отношения, 1993. – 254 с. 18. Степанов В.В. Несостоятельность (банкротство) в России, Франции, Англии, Германии / Вячеслав Валентинович Степанов. – М.: Статут, 1999 – 204 с.

Надійшла до редакції 11.04.11

УДК 347.78

Л. Комзюк, канд. юрид. наук, доц.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОБМЕЖЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

У статті розглянуто деякі аспекти теорії і практики обмеження авторських прав у контексті їх збалансованості з конституційним правом на інформацію. Проаналізовано відповідний досвід Словацьчини. Обґрунтовано необхідність і оптимальні шляхи використання цього досвіду для вдосконалення законодавства України.

Ключові слова. Авторське право, обмеження авторського права, Словацька республіка.

В статье рассмотрены некоторые аспекты теории и практики ограничения авторских прав в контексте их сбалансированности с конституционным правом на информацию. Проанализирован соответствующий опыт Словакии. Обосновано необходимость и оптимальные пути использования этого опыта для совершенствования законодательства Украины.

Ключевые слова. Авторское право, ограничения авторского права, Словацкая республика.

In the article some aspects of theory and practice of copyright limitation are considered in the context of their balanced with a constitutional right on information. The proper experience of Slovakia is analysed. Substantiated necessity and best ways to the use of this experience for perfection of Ukrainian legislation.

Key words. Copyright, copyright limitations, Slovak republic.

Актуальність теми дослідження. З часу проголошення незалежності України і обрання нею курсу соціально-економічних реформ інтенсивний розвиток інсти-

туту права інтелектуальної власності і становлення відповідного національного законодавства. Хоча на сьогоднішній день правова база в цій сфері складається з понад